

# INFORMACJA Z DZIAŁALNOŚCI INSTYTUCJI KULTURY (MUZEA)

w 2020 roku

NAZWA INSTYTUCJI KULTURY:

**MUZEUM GROSS-ROSEN W ROGOŹNICY.  
NIEMIECKI NAZISTOWSKI OBÓZ KONCENTRACYJNY I ZAGŁADY (1940-1945)  
ul. Ofiar Gross-Rosen 26  
58-152 Goczałków**

CZĘŚĆ I						
Dane	Ogółem zaplanowano	I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał	Razem
<b><u>Wystawy stałe:</u></b>  SIEDZIBA GŁÓWNA – Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy: <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>KL Gross-Rosen 1941-1945</i></li> <li>• <i>AL Riese – filie obozu koncentracyjnego Gross-Rosen w Górach Sowich</i></li> <li>• <i>Zaginione człowieczeństwo</i></li> <li>• <i>Zostały rzeczy, pamięć, żal</i></li> <li>• <i>Przywrócić pamięć – materialne znaki historii</i></li> <li>• <i>Herosi w pasiakach. Nieznana historia piłki nożnej w hitlerowskim obozie koncentracyjnym Gross-Rosen</i></li> <li>• <i>Kamienne świadectwo</i></li> <li>• <i>Hubalczycy w KL Gross-Rosen</i></li> </ul>	kontynuacja	8	8	8	8	8
<b><u>Wystawy czasowe:</u></b>  SIEDZIBA GŁÓWNA – Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy: <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>Ukradzione dzieciństwo (21.01.-_06.2020)</i></li> <li>• <i>Kino i teatr pod okupacją. Polskie środowisko</i></li> </ul>	4	1	1	1	1	2

<p><i>filmowe i teatralne w czasie II wojny światowej.</i> (odwołana z powodu epidemii)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><i>Kobiety– Pistolety. Polki-jeńcy wojenni w obozie koncentracyjnym. Historia 40 łączniczek i sanitariuszek osadzonych 29 września 1944 r. w KL Stutthof</i> (_09.-_01.2021)</li> <li><i>Ojciec Maksymilian Maria Kolbe 1894-1941</i> (odwołana z powodu epidemii)</li> </ul>						
<p><b>INNE MIEJSCA:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Zamek Książ w Wałbrzychu</li> </ul>	kontynuacja	1	1	1	0	1
<ul style="list-style-type: none"> <li><i>Filie KL Gross-Rosen</i> – Centrum Kultury i Turystyki w Walimiu</li> <li><i>AL Riese – filie KL Gross-Rosen w Górach Sowich</i></li> </ul>	kontynuacja	1	1	1	1	1
<p><b><u>Powiększanie zbiorów – ilość:</u></b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Eksponaty muzealne:</li> </ul>	–*	0	0	4	0	4
<p>SIEDZIBA GŁÓWNA – Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Depozyty muzealne:</li> </ul>	–*	0	0	0	0	0
<p>SIEDZIBA GŁÓWNA – Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Księgozbiory:</li> </ul>	–*	19	19	7	16	61
<p>SIEDZIBA GŁÓWNA – Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Archiwalia:</li> </ul>	–*	8	18	35	11	72
<p><b><u>Konserwacja zbiorów – ilość:</u></b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Księgozbiory:</li> <li>Eksponaty muzealne:</li> <li>Archiwalia:</li> </ul>	0 0 0	1 0 0	0 0 0	0 0 0	0 3 87	1 3 87
<p><b><u>Liczba odwiedzających:</u></b></p>						
<p>SIEDZIBA GŁÓWNA – Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy</p>	40 000	4251	1856	11 204	1498	18 809
<p>INNE MIEJSCA – Zamek Książ w Wałbrzychu – Centrum Kultury i Turystyki w Walimiu</p>	brak danych brak danych	32 788 5911	2794 5825	104 418 <sup>(1)</sup> 27 500	0 2729	140 000 41 965
<p><b><u>Frekwencja w %:</u></b></p>						
<p>SIEDZIBA GŁÓWNA – Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy (w odniesieniu do założeń planu rocznego na 2020 r.)</p>	100%	10,62%	4,64%	28,01%	3,75%	47,02%

<b><u>Liczba sprzedanych biletów**:</u></b> SIEDZIBA GŁÓWNA – Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy – Opłaty za:						
• usługi przewodnickie	—**	59	17	47	38	161
• projekcje filmowe	—**	858	15	1376	404	2653
• parking	—**	790	637	2492	429	4348
<b><u>Działalność naukowa:</u></b>						
• tematy badawcze /w trakcie realizacji/:	3	3	3	3	3	3
- „Żydzi polscy w KL Gross-Rosen”						
- „Transporty więźniów skierowane do KL Gross-Rosen”						
- „Obozy filialne KL Gross-Rosen”						
• konsultacje naukowe	—***	10	7	10	8	35
• kwerendy	1	0	0	0	0	0
<b><u>Działalność edukacyjna</u></b> (wszystkie formy):						
• lekcje muzealne	60	16 / 340 osób	0	0	4 / 90 osób	20 / 430 osób
• zajęcia warsztatowe	45	4 / 134 osoby	0	0	0	4 / 134 osoby
<b><u>Działalność wydawnicza:</u></b>						
• książki:						
- nowe / nakład	2	0	0	0	2 / 1000 egz.	2 / 1000 egz.
- dodruki / nakład	6	4 / 1060 egz.	4 / 80 egz.	2 / 85 egz.	9 / 280 egz.	10 / 1505 egz.
• katalogi wystaw:						
- nowe / nakład	0	0	0	0	0	0
- dodruki / nakład	1	0	1 / 30 egz.	3 / 70	3 / 100 egz.	3 / 200 egz.
• ulotki i informatory:						
- nowe / nakład	0	0	0	0	0	0
- dodruki / nakład	4	0	0	4 / 8000	0	4 / 8000
• plakaty / nakład	2/50	0	0	0	0	0
<b><u>Liczba odbiorców działań edukacyjnych i innych</u></b>	2500	474	0	0	90	564
<b><u>Nagrody i wyróżnienia instytucji</u></b>						

\*Nie jest możliwe zaplanowanie liczby obiektów, które wpłyną do Muzeum, gdyż Muzeum otrzymuje je od osób, które kontaktują się z Muzeum, lub pozyskuje w trakcie prowadzonych prac remontowo-konserwatorskich na terenie byłego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen.

\*\* Zgodnie z Uchwałą nr XLVI/855/2002 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dn. 28.06.2002 r. w sprawie nieodpłatnego wstępu do Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy – wstęp do Muzeum Gross-Rosen jest bezpłatny. Muzeum nie sprzedaje biletów wstępu. Odwiedzający Muzeum uiszczają jedynie opłaty za skorzystanie z parkingu, obsługi przewodnickiej lub za projekcję filmu.

\*\*\*Nie jest możliwe zaplanowanie liczby konsultacji, gdyż udzielane są w odpowiedzi na zapytania osób lub instytucji, które zgłaszają Muzeum taką potrzebę.

(1) Liczba odwiedzających w III kw. 2020 została zmieniona (poprzednio podano błędne dane) przez pracowników Zamku Książ, gdzie prezentowana jest wystawa. Zmianie uległa w związku z tym także liczba odwiedzających w całym roku 2020.

CZEŚĆ II						
Informacje o:	Krótki opis	Rezultat	Kwota pozyskana	Kwota BWD	Inne	Łączny budżet zadania
Projekty realizowane w ramach programów, z ich wyszczególnieniem (MKiDN, UE, itp.)						
1. Zadanie pn. <b>„Kamienie pamięci”</b>	W ramach projektu zrealizowano dwa zadania: 1. Kwerenda w Ludwigsburgu. 2. Tłumaczenie 4 pozycji książkowych: 2 z j. niemieckiego, 1 z j. portugalskiego i 1 z j. angielskiego. Są to pozycje książkowe, na podstawie których przygotowano wydawnictwo pt. „Żydzi polscy w Konzentrations-lager Gross-Rosen”.	Zrealizowano				254 010,00 zł
2. Zadanie pn. <b>„Remonty – konserwacje w dawnym obozie koncentracyjnym Gross-Rosen”</b> Umowa MKiDN	Ogłoszono dwa przetargi: „Konserwacja i rekonstrukcja obrysu i remont zachowanych elementów budynku Rewir I, konserwacja i rekonstrukcja obrysu i remont zachowanych elementów budynku Rewir II, remont kamiennych schodów do rewiru V – 3 biegi i mur oporowy oraz remont i konserwacja destruktu Baraku nr 11 „Zellenbau” na obszarze dawnego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen w Rogoźnicy (działka nr 438, Obręb Rogoźnica)” oraz „Remont i konserwacja murów oporowych (dolnego i górnego) wraz ze schodami nad Placem Apelowym, remont i konserwacja kamiennego obrysu w	Zrealizowano	1 085 000,00 zł		Budżet Muzeum Gross-Rosen: 31 755,08 zł	1 116 755,08 zł

	sąsiedztwie Placu Apelowego, remont i konserwacja muru oporowego ze schodami, prowadzących do budynku Łaźni oraz schodów gruntowych znajdujących się na prawo od wejścia do kamieniołomu na obszarze dawnego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen w Rogoźnicy (działka nr 438, Obręb Rogoźnica)".					
3. Zadanie pn. <b>„Dostosowanie Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – zakup schodołazu, pojazdu elektrycznego do przewozu osób niepełnosprawnych i systemu audioprzewodników”</b> Umowa MKiDN	Wykonanie audioprzewodników (6 języków, audiodeskrypcja i język migowy) oraz zakup schodołazów i pojazdu elektrycznego do przewozu osób na wózku inwalidzkim.	Zrealizowane	410 700,00 zł			410 700,00 zł
4. Zadanie pn. <b>„Rozbiórka budynku gospodarczego (prace rozbiórkowe i nadzór)”</b> Umowa MKiDN	Rozbiórka budynku gospodarczego przy ul. Szarych Szeregów 9 w Wałbrzychu, wraz z wywozem gruzu i uprzątnięciem terenu.	Zrealizowane	59 130,00 zł			59 130,00 zł

### **CZĘŚĆ III**

#### **Krótki opis działań statutowych:**

Muzeum Gross-Rosen:

- prowadzi badania naukowe i upowszechnia je w formie publikacji, uczestniczy w sesjach naukowych i popularnonaukowych, udziela konsultacji i wydaje opinie naukowe w zakresie historii KL Gross-Rosen;
- gromadzi i przechowuje, konserwuje, opracowuje i udostępnia zabytki i materiały oraz dokumenty dotyczące byłego niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen i jego filii;
- utrzymuje, konserwuje i udostępnia historyczne obiekty i urządzenia poobozowe;
- inwentaryzuje, kataloguje, digitalizuje i naukowo opracowuje gromadzone materiały dokumentacyjne i zabytki, tworząc komputerowe bazy danych związane tematycznie z zakresem działania Muzeum;
- udostępnia zbiory do celów naukowych, dokumentacyjnych, wystawienniczych oraz edukacyjno-oświatowych;
- organizuje sesje, konferencje, spotkania edukacyjne oraz warsztaty w ramach działalności edukacyjnej w siedzibie Muzeum, szkołach oraz w innych placówkach oświatowych;
- organizuje uroczystości upamiętniające wydarzenia związane z historią KL Gross-Rosen i II wojną światową;
- prowadzi bibliotekę specjalistyczną oraz dystrybucję wydawnictw muzealnych;
- prowadzi działalność informacyjną dla odwiedzających Muzeum i zapewnia obsługę przewodnicką w języku polskim, angielskim, niemieckim oraz – po wcześniejszym zgłoszeniu – w j. francuskim i czeskim.

#### **Krótki opis działań promocyjnych:**

Informacje o działalności Muzeum Gross-Rosen zamieszczane są na stronie internetowej Muzeum ([www.gross-rosen.eu](http://www.gross-rosen.eu)) i profilu FB oraz jako newsletter rozsyłane są do osób zainteresowanych, a także na stronach internetowych: DOKiS, UMWD w zakładce Kalendarium Wydarzeń Kulturalnych, [cojestgrane.pl](http://cojestgrane.pl), w „Wałbrzyskim Magazynie Kulturalnym” oraz w lokalnej prasie. Ponadto Muzeum przekazuje materiały informacyjne, dotyczące Muzeum Gross-Rosen, ośrodkom kultury, bibliotekom i centrom informacji turystycznej, uczestniczy w targach książki i prezentacjach wydawnictw.

#### **Ocena sytuacji instytucji:**

Sytuacja Muzeum Gross-Rosen ogólnie jest stabilna, niemniej jednak występują zarówno potencjalne, jak i bieżące zagrożenia o różnej skali i zakresie, o czym poniżej.

#### **Zagrożenie działalności instytucji:**

##### **1/ Problemy kadrowe**

Muzeum Gross-Rosen położone jest, w sensie geograficznym, pomiędzy dwiema wsiami: Rogoźnicą i Kostrzą, które stanowią w praktyce bezpośrednie zaplecze kadrowe. Rosnąca frekwencja odwiedzających (ponad 40 tys., przy średniej z lat poprzednich 30 tys. odwiedzających) wymaga wzrostu zatrudnienia przewodników muzealnych ze znajomością języków obcych (j. niemiecki, angielski – aktualnie są to tylko dwie pracownice). Przy relatywnie niskich płacach pozyskanie takiego, nowego pracownika z oddalonych (mniej lub bardziej) miejscowości (np. ze Strzegomia, Świdnicy, Świebodzic czy Wałbrzycha) jest praktycznie bardzo mało realne,

ponieważ dochodzą koszty dojazdu samochodem prywatnym – środki komunikacji publicznej jeżdżą rzadko i godziny ich pracy nie pokrywają się z godzinami pracy przewodników muzealnych (w sezonie turystycznym Muzeum czynne jest od godz. 8.00 do godz. 19.00). Do pracy w Muzeum w Rogoźnicy dojeżdżają wszyscy pracownicy, w związku z czym podwyższenie płac tylko wybranym zaburzyłoby radykalnie strukturę wynagrodzeń i najprawdopodobniej doprowadziło do protestów pracowniczych. Jedynym, realnym rozwiązaniem tego problemu jest istotnie duża podwyżka płac wszystkich pracowników Muzeum Gross-Rosen. Pośrednim potwierdzeniem takiej konieczności może być fakt, że na przestrzeni ostatnich lat z pracy w Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy odeszły cztery przewodniczki muzealne z wyższym wykształceniem i ze znajomością języków obcych oraz przykład kandydatki na to stanowisko, mieszkającej w Jaworze, oczekującej płacy na poziomie minimum 4300 zł brutto.

Problem ten się rozszerza również na pracowników technicznych. Oprócz stałej "konkurencji" zatrudnieniowo-płacowej licznych na tym terenie zakładów kamieniarskich, pojawił się nowy konkurent w postaci zakładów „Mercedesa” w oddalonym od Rogoźnicy o 12 km Jaworze. Planowane przez ten zakład zatrudnienie na poziomie 1000 pracowników wydreneuje pobliski rynek pracy w pełnym zakresie. Dlatego też Muzeum musi być, w sensie wysokości płac dla tej kategorii pracowników, zdecydowanie konkurencyjne.

## **2/ Zagrożenia wynikające ze wzrostu poziomu wody gruntowej i poopadowej w zalanym przez nią historycznym kamieniołomie Gross-Rosen i konsekwencje tego stanu rzeczy**

Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy obejmuje teren ponad 44 ha byłego niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego, wpisanego do rejestru zabytków wraz z historycznym kamieniołomem – miejscem pracy, cierpienia i śmierci obywateli Polski i 23 krajów Europy. W latach sześćdziesiątych XX wieku zakończono wydobywanie granitu w historycznym wyrobisku i tym samym zaprzestano wypompowywania z jego dna wód gruntowych i poopadowych. Przez kolejne lata ich poziom wzrósł do ok. 28 metrów i na tym poziomie się ustabilizował aż mniej więcej do roku 2015. Po tym czasie poziom wody w kamieniołomie zaczął się ponownie podnosić. W związku z tym Muzeum zleciło Politechnice Wrocławskiej opracowanie ekspertyzy hydrogeologicznej i geologicznej, której celem było ustalenie przyczyn tego zjawiska, jak również dokonanie oceny stanu zachowania pionowej szczeliny w ścianie czołowej kamieniołomu. Główne wnioski tej ekspertyzy dotyczyły: 1/ wykonania, na wszelki wypadek, dodatkowego ogrodzenia uniemożliwiającego bezpośrednie dojście nad szczelinę (zadanie to zostało już wykonane), 2/ wykonanie projektu zabezpieczenia drugiej szczeliny od strony drogi dla zwiedzających, Projekt zabezpieczenia został wykonany, a w 2021 roku Muzeum planuje przeprowadzenie postępowania i zlecenie wykonania zabezpieczenia (profilaktycznie wykonano dodatkowe ogrodzenie na tym odcinku drogi), 3/ wykonanie projektu stacji pomp stabilizujących poziom wody w historycznym wyrobisku (aktualnie Muzeum oczekuje na pozytywną decyzję Wód Polskich zatwierdzających nasz projekt).

Hipotetyczne konsekwencje wzrostu poziomu wody w historycznym kamieniołomie i wynikającego stąd wzrostu ciśnienia wody na jego dno i ściany, mogą powodować podziemny przepływ wody na teren Muzeum pod fundamentami historycznych obiektów budowlanych i je uszkadzać. Należy zaznaczyć, że kamieniołom znajduje się powyżej poziomu pozostałej części Muzeum i odchodząca woda może przepływać podziemnym niszcząc zachowane historyczne obiekty Muzeum.

## **3/ Zagrożenia wynikające ze stanu epidemii w Polsce**

Muzeum Gross-Rosen, podobnie jak pozostałe muzea martyrologiczne w Polsce, nie pobiera opłat za bilety wstępu, a jedynie za parking, usługę przewodnicką i projekcję filmu. Stąd straty finansowe będą relatywnie mniejsze niż w przypadku innych instytucji kultury.

Muzeum jest zamknięte dla zwiedzających, okresowe otwarcie nastąpiło w okresie letnim (w ograniczonym zakresie, bez możliwości zwiedzania wystaw i obiektów oraz usługi przewodnickiej) jednak kolejna fala epidemii i wzmożone zachorowania w całym kraju spowodowały decyzje o całkowitym zamknięciu Muzeum dla zwiedzających do odwołania. Prawie wszyscy Pracownicy Muzeum oczekują na rozpoczęcie w najbliższych miesiącach procesu szczepień i deklarują poddanie się im.

#### **4/ Zagrożenia inne**

Cały teren Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy i wszystkie obiekty kubaturowe objęte są systemem telewizji obserwacyjnej i systemem alarmu przeciwpożarowego. Coraz częściej występujące wyładowania atmosferyczne uszkadzają zabezpieczenia przepięciowe obydwu tych systemów, a czasem indukcyjnie same urządzenia, pomimo bieżącej ich konserwacji i nadzoru. Skala tych uszkodzeń jest każdorazowo inna, ale zawsze łączy się z koniecznością ich natychmiastowej naprawy i pokrycia jej kosztów. Przykładem jest awaria systemu alarmu pożarowego i telewizji obserwacyjnej, jaka nastąpiła w dniu 11 sierpnia 2017 r. na skutek silnej burzy i wyładowań atmosferycznych. Awaria została usunięta. Koszt napraw wyniósł 73 669,62 zł. Postępowanie likwidacyjne w firmie ubezpieczeniowej T.U. Gothaer zostało zakończone i cała w/w kwota została Muzeum zwrócona przez ubezpieczyciela. Niestety, tego typu zagrożenia są ciągle aktualne i potencjalnie możliwe do wystąpienia.

#### **Informacja o przeprowadzonych w instytucji kontrolach i ich wynikach:**

W 2020 r. w instytucji nie przeprowadzono kontroli.

#### **Opis wykonanych zaleceń pokontrolnych:**

Wałbrzych, 15.01.2021 r.

.....  
*miejsowość, data sporządzenia*

.....  
*dyrektor instytucji*